

عنوان مقاله:

بازیابی هویت ایرانی در سده های نخستین اسلامی با تکیه بر عناصر فرهنگی و هنری پیش از اسلام

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 5، شماره 14 (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

سیدرسول موسوی حاجی

مرتضی عطایی

راحله کولابادی

خلاصه مقاله:

در طی سده نخست هجری قمری، یعنی پس از فتح ایران توسط اعراب مسلمان و استیلای سیاسی آنان در ایران، بویژه پس از ایجاد خلافت اموی مسئله هویت در میان ایرانیان به چالش کشیده شد. برخورد برتریجویانه و تحقیر آمیز امویان با اقوام غیرعرب و ایرانیان و نزول منزلت و جایگاه اجتماعی مردمان غیرعرب به موالی و شهروند درجه دوم، به شکلی عمیق با پیشینه غنی فرهنگی ایرانیان در تضاد بود. این وضعیت ایرانیان را بر آن داشت تا با تکیه بر میراث مادی و غیرمادی ایران پیش از اسلام، به احیای هویت میهنی و فرهنگی خویش بپردازند. این امر در ابتدا و طی سده نخست هجری در قالب تفاخر به اصالت نسب و نژاد ایرانی در اشعار عربی شاعر ایرانی نمود یافت اما به تدریج به شکل نهضت شعوبیگری که بر بنیان تفکر تساوی اقوام عرب و غیرعرب و در شکل افراطی به برتری ایرانی نسبت به قوم عرب ایجاد شده بود خود را نمایان ساخت. با ظهور سلسله های نیمه مستقل ایرانی همچون طاهریان، صفاریان و بویژه سامانیان، کوشش برای باز زنده سازی هویت ایرانی شکل رسمیت به خود گرفت. ایرانیان کوشیدند تا با استفاده از مظاهر فرهنگی مادی و غیرمادی پیش از اسلام، در برابر تحقیرهای انجام گرفته، از پیشینه فرهنگی و اصالت میهن خویش دفاع کنند که نمود آن در معماری، سفالگری، فلزکاری، ادبیات، شعر و نهضت ترجمه سده های نخستین اسلامی به روشنی قابل مشاهده است. این مقاله می کوشد تا به بررسی فرآیند احیای هویت فرهنگی در ایران سده های نخستین اسلامی با تکیه بر میراث فرهنگی ایران پیش از اسلام، به نمونها و نتایج آن در زمینه های سیاسی، اجتماعی و هنری بپردازد.

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030293>

